

ІСТОРІЯ УКРАЇНСЬКОЇ ДІАСПОРИ

УДК 007:304

Леся Біловус

МАТЕРІАЛИ ПЕРІОДИЧНИХ ВИДАНЬ УКРАЇНСЬКОЇ ДІАСПОРИ США ЯК ДЖЕРЕЛО ІНФОРМАЦІЇ ПРО КРЕДИТНУ КООПЕРАТИВУ «САМОПОМІЧ»

Стаття розглядає україномовну періодику США як джерело інформації про діяльність товариства українців в Америці «Самопоміч» та засновану ним однойменну кредитну установу в контексті збереження національної ідентичності. Досліджувані матеріали дають відомості про роботу кредитної кооперативи в галузі освіти, культури, громадської активності, гуманітарної допомоги, що дозволяє зробити висновок: кооперативний рух є важливим чинником функціонування американського українства, адже тільки об'єднана в такий взаємодопомоговий рух українська діаспора могла стати джерелом збереження національної ідентичності та української ідеї.

Ключові слова: українська діаспора, періодичні видання, національна ідентичність, кредитна кооперація, «Самопоміч».

Українці у США є однією із найбільших етнічних груп у цій країні та найактивнішою діаспорою у світі. Демократичні умови існування, державна політика лояльності до мультикультурного розмаїття американців створили сприятливі умови для гуртування української громади, збереження у її середовищі національної ідентичності, відчуття приналежності до українського народу. Чимало інформаційних матеріалів свідчать про те, що кожна етнічна група у США, крім загальнодержавного, веде і суто національне життя, об'єднуючись навколо Церкви, культурного центру чи громадської організації. Так тривало досить тривалий час, однак в останні роки об'єднуючим чинником для української громади усе частіше стає фінансово-економічний, особливо тоді, коли наплив українців до США збільшується. Відповідно, у функціонуванні української діаспори підвищується роль «Самопоміч», оскільки здатність до кооперації створює передумови для самоусвідомлення та самопізнання. Інформаційний простір української діаспори США містить чимало матеріалу, присвяченого товариству українців в Америці «Самопоміч» та заснованій нею однойменній кредитівці.

Проблемі побутування української діаспори присвячені праці А. Атаманенко [1, с. 5–20], С. Вдовенка [5], В. Євтуха [11], І. Недошитко [17] та ін.; питаннями збереження національної ідентичності за межами історичної батьківщини займалися Ю. Кондрашевська [13], В. Моцюк, В. Макар [16], Н. Мерфі [15] та ін.; дослідженням українського кооперативного руху займалися Т. Вісіна [7], І. Гавліч [8], С. Гелей [9], З. Струк [19], В. Фугала [20] та ін. Однак, на нашу думку, багато в чому успіх діяльності організації залежить від присутності в інформаційному просторі: у друкованих ЗМІ, на телебаченні й радіо. Діяльність організацій, об'єднань української діаспори США відкрита для усіх охочих ознайомитися, зокрема і через мережу діаспорної преси, де надзвичайно багато публіцистичного матеріалу висвітлює не тільки їх функціонування та активність у різних сферах, а й подає інформацію загалом історію створення, побутування, причини виникнення та роль у громадському і культурному житті американських українців [14]. Через те метою нашого дослідження є моніторинг україномовної періодици на предмет діяльності «Самопоміч» у збереженні національної ідентичності української громади у США.

Новоприбулі українські емігранти після закінчення Другої світової війни відчували потребу в організації такого осередку, де б можна було не тільки вільно збиратися, дискутувати, вирішувати актуальні потреби, а й отримати інформацію щодо роботи, житла, юридичну чи матеріальну допомогу. це стало підставою для утворення товариства «Самопоміч». Від 1947 р. ця суспільно-громадська організація головним аспектом своєї діяльності бачить широку гуманітарну допомогу: допомагати новим емігрантам, тим українцям, які ще залишилися у таборах в Європі та Україні, опікуватися в діаспорі старшими членами української громади, хворими, самотніми, надавати правничу допомогу, контактувати із різними українськими та американськими інституціями для налагодження співпраці й систематичного інформування про Україну, її народ, культуру. Зі зміною історичного становища України у 1991 р. товариство розвинуло активну гуманітарну діяльність щодо підтримки молодого держави, про що члени управи звітували під час підсумкових зборів організації. Із опублікованих звітів бачимо, що товариство також сьогодні продовжує підтримувати тісні відносини із українською діаспорою США, піднімати авторитет і довіру американського суспільства до українців.

Товариству українців в Америці «Самопоміч», серед членів якого були й відомі представники української кредитної кооперації, належить започаткування, а краще – відродження, традицій національного кооперативного кредитного руху вже у США. Це дало усі підстави українцям заявити про свою етнічну самобутність, окремішність від інших національностей. Загальновідомо, що в Україні у довосний час кредитно-кооперативний рух був дуже поширеним, оскільки ця ідея сприяла утворенню з розколеної етнічної маси єдиної нації, наблизила український народ до саморозуміння своїх потенційних можливостей. Від кінця 40-х рр. ХХ ст. кредитна кооперація швидко розвинулася і стала популярною на теренах США, здобувши довіру української громади у місцях її поселення (Мічиган, Нью-Джерсі, Чикаго, Нью-Йорк, Філадельфія, Детройт, Клівленд). Вона керується у своїй діяльності принципами «Свій – до свого» чи «Помагаймо собі самі», що стали своєрідною філософією, яка вплинула на моральний і соціально-економічний стан українців у діаспорі.

З цього розпочався потужний український кооперативний рух на американському континенті, об'єднаний сьогодні у «Централю українських кооперативів Америки», що нараховує у складі понад двадцять кредитівок. Крім того, українська кооперація завдяки своїй організованості увійшла до загального американського руху кредитових юній і світового об'єднання, що пізніше дало можливість фінансової та організаційної допомоги щодо відродження на державному рівні кооперативних структур в Україні. Світовою кооперативною радою була організована поїздка з цього приводу в Україну. При поверненні до США член президії Української світової кооперативної ради і голова «Централі українських кооперативів Америки» Богдан Ватраль дав інтерв'ю журналісту газети «Час і події» Ларисі Кухар. Опубліковані матеріали головну мету цієї поїздки вбачають у збільшенні впливу кооперативних українських спілок на світову кооперативну раду, а також знайомлять читачів із роботою кооперації в Україні, законодавчу базу діяльності, досягнення та недоліки. Б. Ватраль висловлює думку про налагодження контактів з українським урядом для того, щоб переконати українську владу в існуванні діаспори, яка щиро переймається питаннями мови, історії, культури, національної ідентичності. Адже саме вона, незважаючи на значну віддаленість від історичної батьківщини, зуміла створити українські школи, музеї, культурні осередки, церкви. І хоча нові покоління ніколи не бачили України, усі в душі залишилися українцями і пишуться цим.

За 60 років існування кредитівка «Самопоміч» виросла у єдину серйозну фінансову організацію, що є сильною і надійною підтримкою української громади, надаючи сотні щоденних фінансових послуг для своїх членів; це також місце для зустрічей та отримання оперативної інформації. Однак періодичні видання української діаспори США дають нам чималий матеріал щодо різноманітності функціонування установи лише у двох містах – Чикаго та Нью-Йорку, мабуть, через існування у цих містах потужних ЗМІ, своїх кореспондентів та значної української етнічної групи.

Відповідно до опублікованих матеріалів (рубрики «Організації», «Українське Чикаго», «Репортаж»), маємо інформацію про те, що щороку кредитівка на річних дводенних зборах через звіти її дирекції, членів кредитного, допомогового, контрольного, будівельного комітетів повідомляє українську громаду про свою діяльність, здобутки та невдачі, а наступного дня відбувається імпреза, що користується популярністю серед українців, оскільки відзначається насиченою та цікавою мистецькою програмою. Особливістю публікацій про підведення підсумків є те, що вона розпочинається з історії становлення української кооперації в США, формулювання її основних положень, включно із політикою відкритості, про що, власне, і свідчить щорічне звітування перед громадою. Інформація про доповідачів, зміст їх виступів створюють картину загальної присутності кредитівки у громадському і духовному житті українців США, її важливості. Це підтверджують і постійно зростаючі активи та кількість членів. На звітних зборах раз у три роки вибирають трьох членів дирекції, а також проводять дискусії з різних питань. Річні збори є своєрідним форумом для численних прилюдних вітань від різних українських громадських, культурно-мистецьких, освітніх, духовних, молодіжних, спортивних, інформаційних організацій і установ, які обов'язково потім публікуються у періодичних виданнях. Звичайно, на зборах і на шпальтах такі вітання забирають багато часу і місця, однак це важливе віддзеркалення величини зв'язків кредитівки, різноманітності інтересів та активності «Самопоміч», її уваги до життя української громади США.

Завдяки її підтримці реалізовано чимало важливих проектів. Інколи ціла стаття щодо підсумків діяльності кредитівки висвітлює її допомогову діяльність, для чого поіменно перераховано організації та особи, які пов'язані із «Самопоміччю». На думку дописувачів, річні збори – чудова нагода для зустрічей, обміну враженнями та думками з приводу останніх новин, політичних подій у США та Україні. Генеральний консул України в Чикаго, за матеріалами газети «Час і події», зауважує, що українці сприймають кредитівку як потужну громадську організацію, що ніколи не залишається осторонь навіть найменшого аспекту існування української спільноти в США. Опубліковані на шпальтах періодичних видань звіти містять детальну інформацію про використані кошти із зазначенням конкретної суми допомоги, організаційну діяльність та перспективні плани

(наприклад, фінансова підтримка реконструкції приміщень, будівництва нового культурного центру при певній парафії, надання допомоги українознавчим школам, створення фонду допомоги студентам тощо). Представники товариства «Самопоміч», як засновники кредитівки, також виступили із пропозицією про створення громадського комітету, що б займався питаннями осіб, які тимчасово потрапили у фінансову скруту. Кредитівка «Самопоміч» підтримала таку ініціативу, видаливши на це відповідні кошти. З цього приводу журналіст газети «Час і події» Володимир Павелчак мав інтерв'ю з головою товариства «Самопоміч» Левком Казанівським, під час якого вони обговорили склад осіб зазначеного комітету, періодичність його засідань, уточнивши, що право на фінансову допомогу матимуть винятково члени кредитної спілки, а значить – і члени самого товариства. Матеріали цього опублікованого інтерв'ю також дають повну інформацію про випадки, у яких можна звертатися по допомогу, необхідні документи для її отримання та контакти.

Проте кооперація – процес динамічний, який має відповідати вимогам дійсності, що швидко змінюється. Розвиток освіти, науки, ЗМІ та інформаційних технологій не міг не вплинути на практичну діяльність кооперативного товариства. Щоб не допустити стагнації в сьогоdnішньому нестабільному світі, мати змогу охопити своєю діяльністю всіх своїх вкладників, надавати їм сучасне обслуговування та залучити нових членів, кредитівка «Самопоміч», крім постійної присутності в інформаційному просторі та безпосередньому житті української діаспори США, також модернізує свої приміщення, використовує новітні технології у роботі, щоб полегшити доступ постійних членів та заохотити їх. Щорічні звіти, що припадають на ювілей установи, кредитівка проводить дещо цікавіше – у своїй оселі в Равид Лейку, де, крім звичних доповідей, проводять лотереї, спортивні ігри для дітей. Статті, що висвітлюють такі події, оптимістично звітують про усі складові святкування, бо покликані не тільки популяризувати, а й продемонструвати об'єднуючу роль кооперації.

У 2015 р. президент дирекції «Самопоміч» Михайло Кос окреслив декілька актуальних питань сучасної діяльності кредитівки. На тлі зменшення загальної кількості американських й українських кредитівок, активних членів, що пояснює відходом старшого покоління, асиміляцією молоді та відсутністю припливу нових іммігрантів, у другому десятиріччі XXI ст. «Самопоміч» продовжує розвиватися, відкривати нові відділення, працюючи на користь своїх членів та української громади, розвиваючи і поглиблюючи економічну, а також національну і духовну солідарність в середовищі української діаспори США [2].

Практично кожна делегація, яка прибуває із України, відвідує кредитівку «Самопоміч» з метою ознайомитися із успіхами кооперативного руху в США, традиції якого вивезені емігрантами зі своєї історичної батьківщини. Періодичні видання документують обмін знаннями, здобутками, шляхами вирішення проблем, значна увага приділяється також гуманітарній сфері і налагодженню тісної співпраці [18].

У інформаційному просторі українців діаспори США маємо інформацію і про те, як кредитівка «Самопоміч» займається питаннями адаптації та допомоги новій хвилі еміграції. Загалом, ця традиція зародилася ще із приїздом в США повоєнної еміграції у 1948 р., коли товариство українців Америки «Самопоміч» стало місцем, де можна було довідатися про вакансії, вільне помешкання, отримати послуги перекладача. Сьогодні у приміщенні кредитівки від 1996 р. інформаційний відділ влаштовує товариські зустрічі для кращого ознайомлення новоприбулих із українською громадою цієї місцевості. Члени «Самопоміч» доводять до відома приїжджих місця церков, професійних, громадських, освітніх, культурних, медичних установ та організацій, ЗМІ тощо. Тут упродовж тижня надають фінансові послуги, відбувається обмін інформацією та корисні знайомства, тобто пульсує національне життя. Опубліковані матеріали дають підстави стверджувати, що у такий спосіб емігранти з України легше інтегруються у нову країну, відчуваючи підтримку своїх та маючи місце, куди можна прийти за порадою та допомогою, кредитівка ж, у свою чергу, має можливість практично першочергового безпосереднього спілкування для залучення нових вкладників [3].

У 2015 р. в приміщенні Нортвестенського університету, згідно із даними прес-служби кредитівки «Самопоміч», відбувся благодійний бенкет, який підтримали як фінансова установа, так й інші українські релігійні та громадські організації у Чикаго. Імпреза пов'язана із допомогою міжнародній організації «Save Ukraine Now», що у співпраці з американськими релігійними та громадськими об'єднаннями започаткувала програму «Збережи Україну зараз» для гуманітарної допомоги потерпілим від російської агресії в Україні. Крім того, ця програма передбачає інформування американської громадськості щодо кризи та подій в Україні. Прес-служба «Самопоміч» публікує матеріали, у яких зазначається, що «Save Ukraine Now» вже діє в Чикаго, Мічигані, Детройті у вигляді волонтерської групи, яка упродовж місяці в усіх залучених релігійних установах проводить збір гуманітарної допомоги, а на черзі – акції в інших містах США [10].

Кредитна кооперація «Самопоміч» з 2006 р. започаткувала для учнів українських шкіл фінансово-освітню програму, відповідно до напрямку своєї діяльності – програму ощадності. Від часу її впровадження щорічно публікуються своєрідні звіти, де задокументовано причини такої співпраці

між освітніми та фінансовою установами, зауважено на вподобанні програми ощадності дітьми, які у такий спосіб отримали не тільки можливість накопичувати свої незначні кошти, а й отримати подарунки від кредитівки – при відкритті рахунку і в кінці навчального року, – автоматично взяти участь у лотереї для виграшу flash drives, MP3's, I-pods, Laptops. У публікаціях також акцентовано на позитивному впливі такої співпраці, передусім, на фінансове становище освітнього закладу. Завдяки програмі ощадності діти починають не тільки розуміти і вчитися поведженню з грошми, а й отримують безпосередній зв'язок із українською установою, який у майбутньому допоможе забезпечити членство і спадкоємність поколінь в роботі цієї фінансової організації.

Кредитівка «Самопоміч» укріплює тісні зв'язки між діаспорою та науковими українськими установами. Представники цієї фінансової організації вважають, що українська громада, незважаючи на активність, немає таких ресурсів, щоб допомогти розбудувати Україну, однак вона може підтримати ті установи, що сприяють цьому, працюють для реалізації цього питання – Києво-Могилянська академія, Острозька академія, Український католицький університет у Львові. У США «Самопоміч», поміж іншим, допомагає Менор коледжу за його послідовну роботу в релігійному та освітньому житті діаспори [12].

Від 2010 р., згідно із матеріалами інформаційного простору українців діаспори, відзначення Дня журналіста завжди поєднується із «Маршем за свободу слова». У Чикаго в приміщенні кредитівки «Самопоміч» відбувається дискусія щодо свободи мас-медіа в Україні у формі «круглого столу». Його учасники – генеральний консул, лідери та представники громадських організацій української діаспори США, ЗМІ, а також члени українських об'єднань, що займаються підтримкою журналістики в Україні. Щодо останніх, у газеті «Час і події» друкується довідка про кожного. Прикметно, що для охочих познайомитися із цією темою та дізнатися думки фахівців з цього приводу достатньо переглянути відеозапис заходу на сайті «Самопоміч» у відповідному розділі.

Кредитівка «Самопоміч» від початку свого заснування втримує надзвичайно тісні зв'язки із українським духовенством у США, що допомагає українській громаді зберігати свою національну ідентичність, оскільки українські церкви значною мірою вплинули і продовжують впливати на сповільнення процесу асиміляції. Таким чином, для того, щоб українці у діаспорі могли розвиватися не тільки матеріально, а й духовно, ця фінансова інституція традиційно щороку проводить різдвяні зустрічі у Чикаго із українським духовенством штату Іллінойс, Вісконсин, Мічиган, Нью-Джерсі. Друковані матеріали висвітлюють цю подію як спільну молитву шести різних українських християнських конфесій у США за Україну та українців у світі.

Традицією нью-йоркського відділу об'єднання українців в США «Самопоміч» вже багато років поспіль є організація добродійного обіду з нагоди Дня подяки. Ця подія збирає чимало українців, які об'єднуються навколо цього товариства та одночасно є членами кредитівки «Самопоміч». Таке святкування є одним із численних прикладів синтезу американських традицій із українським духом громади. Зміст публікацій, які висвітлюють цю подію, завжди містить нагадування історії цього свята, яке так шановане у США, а тому автори надзвичайно емоційні та метафоричні у своїх дописах, принагідно дякуючи об'єднанню українців в Америці «Самопоміч» та федеральній кредитивній кооперативі «Самопоміч» у Нью-Йорку за тривалу співпрацю та збереження національних традицій як важливої складової національної ідентичності на американській землі [4].

Кредитівка «Самопоміч» у містах свого функціонування відома своєю меценатською допомогою українській справі, зокрема, підтримкою української культури в діаспорі як представництва українства в США серед інших національностей. Через те, ця фінансова організація є спонсором майже всіх культурних заходів, що відбуваються в українській громаді (наприклад, виставок в українських музеях, фестивалів, літературних конкурсів), зустрічей з українськими митцями. Крім того, як свідчать матеріали періодичних видань, імпрези – прекрасна можливість через своє представництво ознайомлювати людей із діяльністю кредитівки, а завдяки різним цікавим заохочувальним акціям – популяризувати свою діяльність з метою залучення нових членів [6].

Отже, кооперативний рух є важливим чинником функціонування американського українства, адже тільки об'єднана в такий взаємодопомоговий рух українська діаспора могла стати сильним джерелом збереження національної ідентичності та української ідеї.

Список використаних джерел

1. Атаманенко А. Українська діаспора: проблеми і напрями дослідження // Наукові записки Національного університету «Острозька академія»: Історичні науки / відп. ред. І. Пасічник, Л. Винар, ред. А. Атаманенко. Острого; Торонто; Нью-Йорк: Національний університет «Острозька академія», Світова Наукова Рада СКУ, Українське Історичне Товариство, 2005. Вип. 5. С. 5–20.
2. Бандера В. Філядельфійська кредитівка «Самопоміч» поступає вперед // Свобода. 1996. Ч. 116. С. 3;
3. Баран В. Загальні збори кредитівки «Самопоміч» в Дітройті // Свобода. 1995. Ч. 120. С. 4;
4. Баран В. Загальні збори кредитівки «Самопоміч» в Мишиген // Свобода. 1996. Ч. 94. С. 6;
5. Бачинський Є. Загальні збори кредитівки «Самопоміч» у Клівленді // Свобода. 1995. Ч. 84. С. 4;
6. Гадзевич Р. «Свобода» і «The Ukrainian Weekly» вдячні «Самопоміч» в Нью-Йорку за щедрий дар //

Свобода. 2014. № 5. С. 7; Гороховський А. Ростимо ж ми, гей! // Час і Події. 2003. № 178. 15 квітня; Гелетей А. Загальні збори Товариства «Самопоміч» в Нью-Йорку // Свобода. – 1996. Ч. 138. С. 3; Жаровська А. Кредитівка «Самопоміч» відкрила філію в УОКЦентрі // Час і Події. 2009. № 11. 19 березня; Загальні збори Федеральної кредитової кооперативи «Самопоміч» / Прес-служба кредитівки «Самопоміч» // Міст. 2013. 11 квітня; Камінська І. Загальні збори української федеральної кооперативної каси «Самопоміч» в Чикаго // Свобода. 1995. Ч. 104. С. 4; Камінська І. Загальні збори чикагської каси «Самопоміч» // Свобода. 1996. Ч. 99. С. 3; Камінська І. Святочний Кооперативний «Веселий день» // Свобода. 1996. Ч. 179. С. 4; Камінська І. Чикагська кооперативна каса «Самопоміч» стала 200-мільйонною потугою // Свобода. 1997. Ч. 95. С. 7; Кооперативний рух – запорука утвердження нації і держави // Наш світ. 1998. № 3. С. 3–4; Костенко Л. Українська кредитівка стала мільярдером // Міст. 2014. 27 березня; Кузьмович-Блага І. 45 років на службі членам і громаді // Свобода. 1996. Ч. 103. С. 3; Кузьмович О. «Самопоміч» відкриває банк у Клифтоні // Свобода. 1991. Ч. 133. С. 1, 3; Кухар Л. Кредитівка в Палантайн справляє новосілля // Час і Події. 2010. № 43. 27 жовтня; Кухар Л. «Самопоміч»: хороші підсумки складного року // Час і Події. 2009. № 18. 7 травня; Кухар Л. Україна та українці насправді мають чим пишатися // Час і Події. 2010. № 27. 8 липня; Павелчак В. Для добра громади! // Час і Події. 2007. № 18. 3 травня; Павелчак В. Левко Казанівський: «Допомагати знедоленим – наш громадянський обов'язок» // Час і Події. 2007. № 21. 24 травня; Павелчак В. Підсумки року: «Самопоміч» і громада // Час і Події. 2008. № 6. 7 лютого; Річні загальні збори каси «Самопоміч» / Прес-служба кредитівки «Самопоміч» // Міст. 2013. 13 червня; Річні загальні збори каси «Самопоміч» / Прес-служба кредитівки «Самопоміч» // Міст. 2014. 5 червня; Річні загальні збори Кредитівки «Самопоміч» / Прес-служба кредитівки «Самопоміч» // Час і Події. 2010. № 22. 3 червня; Річні збори кредитівки «Самопоміч» в Нью-Йорку / Прес-служба кредитівки «Самопоміч» // Наш світ. 1998. № 3. С. 11–12; Річні збори «Самопоміч» Нью-Йорка / Прес-служба кредитівки «Самопоміч» // Міст. 2012. 5 квітня; Річні збори Федеральної Кредитової Кооперативи «Самопоміч» / Прес-служба кредитівки «Самопоміч» // Свобода. 2013. № 16. С. 13, 15; «Самопоміч» – це значно більше, ніж Кредитівка / Прес-служба кредитівки «Самопоміч» // Час і Події. 2008. № 17. 23 квітня; Труш О. Черговий здобуток нюаркської Кредитівки // Свобода. 1991. Ч. 225. С. 3; Турула Д. 58-і Річні Загальні Збори Кредитівки Самопоміч в Чикаго // Час і Події. 2009. № 19. 14 травня; Турула Д. У Палантайні відкрито нове приміщення філії кредитівки «Самопоміч» // Свобода. 2010. № 45. С. 9; 63-і Річні Загальні Збори Каси Самопоміч / Прес-служба кредитівки «Самопоміч» // Час і Події. 2014. № 22. 29 травня; 64-і Річні Загальні Збори Каси «Самопоміч» / Прес-служба кредитівки «Самопоміч» // Українське слово. 2015. 3 квітня. 3. Баран В. Товариська зустріч з новоприбулими // Свобода. – 1996. – Ч. 22. – С. 4; Камінська І. Де зустрічаються українці? В кредитівці! // Свобода. 1998. Ч. 88. С. 3. 4. Блюй А. Річний пікнік кредитівки «Самопоміч» // Свобода. 1995. Ч. 153. С. 4; Зустріч духовних провідників у касі «Самопоміч» в Чикаго // Час і Події. – 2011. № 1. 5 січня; Зустріч духовенства у касі «Самопоміч» // Час і Події. 2012. № 52. 25 грудня; Кіндрась К., Лабунський В. Коли громада, мов одна родина // NOVAгазета. 2015. № 46 (354). С. 15; Костелина Л. Два дні, які для нас були «Україною» поза межами України // Час і Події. 2010. № 34. 25 серпня; Різдва зустріч «Самопоміч» з духовенством / Прес-служба кредитівки «Самопоміч» // Міст. 2014. 24 грудня. 5. Вдовенко С. Закордонне українство в національному державотворчому процесі: ідентифікація, організація, взаємовідносини. Чернігів: ЧДТУ, 2004. 209 с. 6. «Відкриті двері» філії кредитівки «Самопоміч» / Прес-служба каси «Самопоміч» // Міст. 2013. 29 серпня; Кредитівка «Самопоміч» підтримує культурно-мистецькі проекти Українського національного музею / Прес-служба Кредитівки «Самопоміч» // Час і Події. 2014. № 29. 17 липня; Кредитівка «Самопоміч» радо підтримує громадські проекти / Прес-служба Кредитівки «Самопоміч» // Українське слово. 2015. 3 травня; Кузьмович О. «Самопоміч» подає приклад українським установам // Свобода. 1993. Ч. 124. С. 1; Нагородили переможців конкурсу «Літературні портрети» / Прес-служба Осередку праці НТШ у Філадельфії // Міст. 2013. 23 травня. 7. Вісіна Т. М. Український кооперативний рух у Волинському воєводстві в 20–30-х роках ХХ ст.: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. істор. наук. Львів, 2002. 18 с. 8. Гавліч І. Б. Українська кредитна кооперація у Східній Галичині: (остання третина ХІХ ст. – 1914 р.): автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата історичних наук. Л., 2010. 22 с. 9. Гелей С. Діяльність Крайового кредитного союзу в першій половині ХХ ст. // Українська кооперація: історичні та соціально-економічні аспекти. Львів, Вид-во Льв. комерц. академії, 2001. Т. 2. С. 96–103. 10. Дієва програма «Збережи Україну зараз» збирає друзів / Прес-служба Кредитівки «Самопоміч» // Українське слово. 2015. 8 травня. 11. Євтух В. [та ін.] Закордонне українство. К.: ВІК, 2005. 308 с. 12. Жаровська А. Учням щастить з Кредитівкою «Самопоміч» із ошадною програмою // Час і Події. 2010. № 19. 12 травня; Каса «Самопоміч» винагородила ошадних учнів українознавчих шкіл у Чикаго // Час і Події. 2009. № 25. 25 червня; Павелчак В. Наука заощаджування – в дії // Час і Події. 2006. № 24. 15 червня; Павелчак В. Програма «Наука заощаджування» – в дії // Час і Події. 2008. № 18. 1 травня; «Самопоміч» винагороджує молодих ошадників / Прес-служба кредитівки «Самопоміч» // Міст. 2011. 1 грудня; «Самопоміч» підтримує Менор коледж // Свобода. 1997. Ч. 18. С. 4; Семенюк М. Пластуни новачки відвідали Кредитову Спілку «Самопоміч» // Час і Події. 2014. № 10. 6 березня. 13. Кондрашевська Ю. Проблема збереження національної ідентичності української діаспори // Схід. 2017. № 1. С. 64–69. 14. Куропась М. Українці в Чикаго і в стейті Ілліной // Час і Події. 2002. № 168. 1 листопада; Час і Події. 2003. № 172. 15 січня; Час і події. 2003. № 173. 1 лютого; Час і події. 2004. № 228. 17 вересня. 15. Мерфі Н. Українці в США: збереження національних та культурних

традицій. Донецьк: Ноулдж, 2010. 247 с. 16. Моцюк В., Макар В., Попик С. Українці та українська ідентичність у сучасному світі. Чернівці: Прут, 2005. 400 с. 17. Недошитко І. Українська діаспора США у державотворчих процесах в Україні (1991–2011 рр.): автореф. дис. ... канд. іст. наук: 07.00.01 / Терноп. нац. пед. ун-т ім. Володимира Гнатюка. Т., 2013. 20 с. 18. Павелчак В. Для добрих справ бар'єрів не існує // Час і Події. 2007. № 14. 5 квітня. 19. Струк З. І. Українські виробничо-торговельні кооперативи в Західній Україні (1921–1939): автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. істор. наук. Львів, 2001. 18 с. 20. Фугала В. Господарсько-кооперативний рух Західної України міжвоєнного періоду ХХ ст.: сучасні дослідження та інтерпретації // Наукові записки Тернопільського державного педагогічного університету ім. В. Гнатюка. Серія: Історія. Тернопіль, 2011. Вип. 1. С. 261–265.

References

- Atamanenko A. Ukrayins'ka diaspora: problemy i napryamy doslidzhennya [Ukrainian Diaspora: Problems and Directions of Research]. Naukovi zapysky Natsional'noho universytetu «Ostroz'ka akademiya»: Istorychni nauky / vidp. red. I. Pasichnyk, L. Vynar, red. A. Atamanenko. Ostroh; Toronto; N'yu-York: Natsional'nyu universytet «Ostroz'ka akademiya», Svitova Naukova Rada SKU, Ukrayins'ke Istorychne Tovarystvo, 2005. Vyp. 5. S. 5–20.
- Bandera V. Filyadel'fiys'ka kredyivka «Samopomich» postupaye vpered [Philadelphia lending «Samopomich» goes forward]. Svoboda. 1996. Ch. 116. S. 3; Baran V. Zahal'ni zbory kredyivky «Samopomich» v Ditroyti [Baran V. General meeting of «Samopomich» credit in Mishaignan]. Svoboda. 1995. Ch. 120. S. 4; Baran V. Zahal'ni zbory kredyivky «Samopomich» v Myshygen [General meeting of «Samopomich» credit in Mishaignan]. Svoboda. 1996. Ch. 94. S. 6; Bachyns'kyi Ye. Zahal'ni zbory kredyivky «Samopomich» u Klivlendi [General meeting of «Samopomich» crediting in Cleveland]. Svoboda. 1995. Ch. 84. S. 4; Hadzevych R. «Svoboda» i «The Ukrainian Weekly» vdyachni «Samopomochi» v Nyu-Yorku za shchedryy dar [«Svoboda» and «The Ukrainian Weekly» are grateful to «Samopomich» in New York for a generous gift]. Svoboda. 2014. # 5. S. 7; Horokhovs'kyi A. Rostymo zh my, hey! [Let's grow, hey!]. Chas i Podiyi. 2003. # 178. 15 kvitnya; Gelety A. Zahal'ni zbory Tovarystva «Samopomich» v Nyu Yorku [General Assembly of the Samopomich Association in NY]. Svoboda. – 1996. Ch. 138. S. 3; Zharovs'ka A. Kredyivka «Samopomich» vidkryla filiyu v UOKTsentr [Kreditovik «Samopomich» opened a branch in the UOC Center]. Chas i Podiyi. 2009. # 11. 19 bereznya; Zahal'ni zbory Federal'noyi kredytovoyi kooperatyvy «Samopomich» [General meeting of the Federal Credit Cooperative «Samopomich»] / Pres-sluzhba kredyivky «Samopomich» // Mist. 2013. 11 kvitnya; Kamins'ka I. Zahal'ni zbory ukrayins'koyi federal'noyi kooperatyvnoyi kasy «Samopomich» v Chykago [General meeting of the Ukrainian federal co-operative cash desk «Samopomich» in Chicago]. Svoboda. 1995. Ch. 104. S. 4; Kamins'ka I. Zahal'ni zbory chykags'koyi kasy «Samopomich» [General meeting of the Chicago cash desk «Samopomich»]. Svoboda. 1996. Ch. 99. S. 3; Kamins'ka I. Svyatochnyy Kooperatyvnyy «Veselyy den'» [Holiday Cooperative «Merry Day»]. Svoboda. 1996. Ch. 179. S. 4; Kamins'ka I. Chykags'ka kooperatyvna kasa «Samopomich» stala 200-mil'yonnouy potuhoyu [Chicago Co-operative Board «Samopomich» has become a 200-millionth power]. Svoboda. 1997. Ch. 95. S. 7; Kooperatyvnyy rukh – zaporuka utverdzhennya natsiyi i derzhavy [Cooperative movement is the key to the establishment of a nation and a state]. Nash svit. 1998. # 3. S. 3–4; Kostenko L. Ukrayins'ka kredyivka stala mil'yarderom [Ukrainian lending became a billionaire]. Mist. 2014. 27 bereznya; Kuz'movych-Blaha G. 45 rokiv na sluzhbi chlenam i hromadi [45 years in service to members and community]. Svoboda. 1996. Ch. 103. S. 3; Kuz'movych O. «Samopomich» vidkryvaye bank u Klyftoni [«Samopomich» opens a bank in Clifton]. Svoboda. 1991. Ch. 133. S. 1, 3; Kukhar L. Kredyivka v Palantayn spravlyaye novosillya [Crediting in Palantine produces a newlyweds]. Chas i Podiyi. 2010. # 43. 27 zhovtnya; Kukhar L. «Samopomich»: khoroshi pidsumky skladnoho roku [«Samopomich»: good results of a difficult year]. Chas i Podiyi. 2009. # 18. 7 travnya; Kukhar L. Ukrayina ta ukrayintsi naspravdi mayut' chym pyshatysya [Ukraine and Ukrainians really have something to be proud of]. Chas i Podiyi. 2010. # 27. 8 lypnya; Pavelchak V. Dlya dobra hromady! [For the good of the community!]. Chas i Podiyi. 2007. # 18. 3 travnya; Pavelchak V. Levko Kazanivs'kyi: «Dopomahaty znedolennym – nash hromadyans'kyi obovyazok» [Levko Kazanovsky: «To help the poor – our civic duty»]. Chas i Podiyi. 2007. # 21. 24 travnya; Pavelchak V. Pidsumky roku: «Samopomich» i hromada [Results of the year: «Samopomich» and community]. Chas i Podiyi. 2008. # 6. 7 lyutoho; Richni zahal'ni zbory kasy «Samopomich» [Annual general meeting of cash desk «Samopomich»] / Pres-sluzhba kredyivky «Samopomich». Mist. 2013.13 chervnya; Richni zahal'ni zbory kasy «Samopomich» [Annual general meeting of cash desk «Samopomich»] / Pres-sluzhba kredyivky «Samopomich». Mist. 2014. 5 chervnya; Richni zahal'ni zbory Kredyivky «Samopomich» [Annual general meeting of cash desk «Samopomich»] / Pres-sluzhba kredyivky «Samopomich» Chas i Podiyi. 2010. # 22. 3 chervnya; Richni zbory kredyivky «Samopomich» v Nyu Yorku [Annual meeting of «Samopomich» New York] / Pres-sluzhba kredyivky «Samopomich». Nash svit. 1998. # 3. S. 11–12; Richni zbory «Samopomochi» N'yu-Yorka [Annual meeting of «Samopomich» New York] / Pres-sluzhba kredyivky «Samopomich». Mist. 2012. 5 kvitnya; Richni zbory Federal'noyi Kredytovoyi Kooperatyvy «Samopomich» [Annual meeting of the Federal Credit Cooperative «Samopomich»] / Pres-sluzhba kredyivky «Samopomich». Svoboda. 2013. # 16. S. 13, 15; «Samopomich» – tse znachno bil'she, nizh Kredyivka [«Samopomich» – it is much more than Credit] / Pres-sluzhba kredyivky «Samopomich». Chas i Podiyi. 2008. # 17. 23 kvitnya; Trush O. Chervovyy zdotok nyuarks'koyi Kredyivky [Another achievement of Nyurk Credit Union]. Svoboda. 1991. Ch. 225. S. 3; Turula D. 58-i Richni Zahal'ni Zbory Kredyivky Samopomich v Chykago [58th Annual General Assemblies of «Samopomich» Credit Accounts in Chicago]. Chas i Podiyi. 2009. # 19. 14 travnya; Turula D. U Palantayni vidkryto nove prymishchennya filiyi kredyivky «Samopomich» [In Palantayne, a new premises of the «Samopomich» Branch lending department was

opened]. Svoboda. 2010. # 45. S. 9; 63-i Richni Zahal'ni Zbory Kasy Samopomich [63rd Annual General Meeting Cash Samopomich] / Pres-sluzhba kredyivky «Samopomich». Chas i Podiyi. 2014. # 22. 29 travnya; 64-i Richni Zahal'ni Zbory Kasy «Samopomich» [64rd Annual General Meeting Cash Samopomich] / Pres-sluzhba kredyivky «Samopomich». Ukrayins'ke slovo. 2015. 3 kvitnya. 3. Baran V. Tovarys'ka zustrich z novoprybulymy [A meeting with newcomers]. Svoboda. 1996. Ch. 22. S. 4; Kamins'ka I. De zustrichayut'sya ukrayintsi? V kredyivtsi! [Where do Ukrainians meet? Loans these!]. Svoboda. 1998. Ch. 88. S. 3. 4. Blyuy A. Richnyy piknik kredyivky «Samopomich» [Annual picnic of lending «Samopomich»]. Svoboda. 1995. Ch. 153. S. 4; Zustrich dukhovnykh providnykiv u kasi «Samopomich» v Chykaho [Meeting of spiritual leaders at the «Samopomich» box office in Chicago]. Chas i Podiyi. – 2011. # 1. 5 sichnya; Zustrich dukhovenstva u kasi «Samopomich» [Meeting of the clergy at the box «Samopomich»]. Chas i Podiyi. 2012. # 52. 25 hrudnya; Kindras' K., Labuns'kyy V. Koly hromada, mov odna rodyna [When the community, like a homeland]. NOVA hazeta. 2015. # 46 (354). S. 15; Kostelyna L. Dva dni, yaki dlya nas byly «Ukrayinoyu» poza mezhamy Ukrayiny [Two days that were for us «Ukraine» outside Ukraine]. Chas i Podiyi. 2010. # 34. 25 serpnia; Rizdviana zustrich «Samopomochi» z dukhovenstvom [Christmas meeting «Samopomich» with the clergy]. Pres-sluzhba kredyivky «Samopomich». Mist. 2014. 24 hrudnya. 5. Vdovenko S. Zakordonne ukrayinstvo v natsional'nomu derzhavotvorchomu protsesi: identyfikatsiya, orhanizatsiya, vzayemovidnosyny [Foreign Ukrainianity in the national state-building process: identification, organization, interrelations]. Chernihiv: ChDTU, 2004. 209 s. 6. «Vidkryti dveri» filiyi kredyivky «Samopomich» [«Open Doors» of the branch of «Samopomich» crediting] / Pres-sluzhba kasy «Samopomich». Mist. 2013. 29 serpnia; Kredyivka «Samopomich» pidtrymuje kul'turno-mystets'ki proekty Ukrayins'koho natsional'noho muzeyu [«Samopomich» institution supports cultural and artistic projects of the Ukrainian National Museum] / Pres-sluzhba Kredyivky «Samopomich». Chas i Podiyi. 2014. # 29. 17 lypnya; Kredyivka «Samopomich» rado pidtrymuje hromads'ki proekty [«Samopomich» credit bureau is happy to support public projects] / Pres-sluzhba Kredyivky «Samopomich». Ukrayins'ke slovo. 2015. 3 travnya; Kuz'movych O. «Samopomich» podaye pryklad ukrayins'kym ustanovam [«Samopomich» gives an example to Ukrainian institutions]. Svoboda. 1993. Ch. 124. S. 1; Nahorodyly peremozhtsiv konkursu «Literaturni portrety» [Awarded the winners of the «Literary Portraits» Contest] / Pres-sluzhba Oseredku pratsi NTSh u Filadel'fii. Mist. 2013. 23 travnya. 7. Visyna T. M. Ukrayins'kyy kooperatyvnyy rukh u Volyn'skomu voyevodstvi v 20–30-kh rokakh XX st. [Ukrainian cooperative movement in the Volyn Voivodship in the 20–30th years of the 20th century]: avtoref. dys. na zdobuttya nauk. stupenya kand. istor. L'viv, 2002. 18 s. 8. Havlich I. B. Ukrayins'ka kredytna kooperatsiya u Skhidny Halychyni: (ostannya tretyna XIX st. – 1914 r.) [Ukrainian Credit Cooperation in Eastern Halychyna: (the last third of the XIX century – 1914)]: avtoreferat dysertatsiyi na zdobuttya naukovooho stupenya kandydata istorychnykh nauk. L., 2010. 22 s. 9. Heley S. Diyal'nist' Krayovoho kredytnoho soyuzu v pershiy polovyni XX st. [Activities of the National Credit Union in the first half of the XX century]. Ukrayins'ka kooperatsiya: istorychni ta sotsial'no-ekonomichni aspekty. L'viv, Vyd-vo L'v. komerts. akademiyyi, 2001. T. 2. S 96–103. 10. Diyeva prohrama «Zberezhy Ukrayinu zaraz» zbyraye druziv [Effective Program «Save Ukraine Now» Collects Friends] / Pres-sluzhba Kredyivky «Samopomich». Ukrayins'ke slovo. 2015. 8 travnya. 11. Yevtukh V. [ta in.] Zakordonne ukrayinstvo [Foreign Ukrainians]. K.: VIK, 2005. 308 s. 12. Zharovs'ka A. L'otereya Kredyivky «Samopomich» dlya shkolyariv [Lottery Crediting «Samopomich» for schoolchildren]. Svoboda. 2010. # 20. S. 10; Zharovs'ka A. Uchnyam shchastyt' z Kredyivkoyu «Samopomich» iz oshchadnoyu prohramoyu [The students are happy with the Credit «Samopomich» with a savings program]. Chas i Podiyi. 2010. # 19. 12 travnya; Kasa «Samopomich» vynahorodyla oshchadnykh uchniv ukrayinoznachnykh shkil u Chykaho [The «Samopomich» cashier rewarded the savings students of Ukrainian studies schools in Chicago]. Chas i Podiyi. 2009. # 25. 25 chervnya; Pavelchak V. Nauka zaoshchadzhuvannya – v diyi [Science of saving – in action]. Chas i Podiyi. 2006. # 24. 15 chervnya; Pavelchak V. Prohrama «Nauka zaoshchadzhuvannya» – v diyi [The Science of Savings Program – in Action]. Chas i Podiyi. 2008. # 18. 1 travnya; «Samopomich» vynahorodzhuye molodykh oshchadnykiv [«Samopomich» rewards young savers] / Pres-sluzhba kredyivky «Samopomich». Mist. 2011. 1 hrudnya; «Samopomich» pidtrymuje Menor koledzh [«Samopomich» supports Menor College]. Svoboda. 1997. Ch. 18. S. 4; Semenyuk M. Plastuny novaky vidvidaly Kredytovu Spilku «Samopomich» [Plastun newcomers visited the «Samopomich» Credit Union]. Chas i Podiyi. 2014. # 10. 6 bereznia. 13. Kondrashevs'ka Yu. Problema zberezheniya natsional'noyi identychnosti ukrayins'koyi diaspori [The Problem of Preserving the National Identity of the Ukrainian Diaspora]. Skhid. 2017. # 1. S. 64–69. 14. Kuropas' M. Ukrayintsi v Chykaho i v steyti Illinoy [Ukrainians in Chicago and Illinois]. Chas i Podiyi. 2002. # 168. 1 lystopada; Chas i Podiyi. 2003. # 172. 15 sichnya; Chas i Podiyi. 2003. # 173. 1 lyutoho; Chas i Podiyi. 2004. # 228. 17 veresnya. 15. Merfi N. Ukrayintsi v SShA: zberezheniya natsional'nykh ta kul'turnykh tradytsiy [Ukrainians in the US: preserving national and cultural traditions]. Donetsk: Noulidzh, 2010. 247 s. 16. Motsyuk V., Makar V., Popyk S. Ukrayintsi ta ukrayins'ka identychnist' u suchasnomu sviti [Ukrainians and Ukrainian identity in the modern world]. Chernivtsi: Prut, 2005. 400 s. 17. Nedoshytko I. Ukrayins'ka diaspora SShA u derzhavotvorchykh protsesakh v Ukrayini (1991–2011 rr.) [Ukrainian diaspora of the USA in state-building processes in Ukraine (1991–2011)]: avtoref. dys. ... kand. ist. nauk: 07.00.01 / Ternop. nats. ped. un-t im. Volodymyra Hnatyuka. T., 2013. 20 s. 18. Pavelchak V. Dlya dobrykh sprav baryeriv ne isnuye [There are no barriers for good affairs]. Chas i Podiyi. 2007. # 14. 5 kvitnya. 19. Struk Z. I. Ukrayins'ki vyrobnycho-torhovel'ni kooperatyvy v Zakhidnyy Ukrayini (1921–1939) [Ukrainian production and trade cooperatives in Western Ukraine (1921–1939)]: avtoref. dys. na zdobuttya nauk. stupenya kand. istor. nauk. L'viv, 2001. 18 s. 20. Futala V. Hospodars'ko-kooperatyvnyy rukh Zakhidnoyi Ukrayiny mizhvoyennoho periodu XX st.: suchasni doslidzhennya ta interpretatsiyi [The Economic-Cooperative Movement of Western Ukraine in the Interwar

Period of the XX Century: Modern Studies and Interpretations]. Naukovi zapysky Ternopil's'koho derzhavnoho pedahohichnoho universytetu im. V. Hnatyuka. Seriya: Istoriya. Ternopil', 2011. Vyp. 1. S. 261–265.

Леся Билувус

МАТЕРИАЛЫ ПЕРИОДИЧЕСКИХ ИЗДАНИЙ УКРАИНСКОЙ ДИАСПОРЫ США КАК ИСТОЧНИК ИНФОРМАЦИИ О КРЕДИТНОЙ КООПЕРАТИВЕ «САМОПОМОЩЬ»

Статья рассматривает украиноязычную периодику США как источник информации о деятельности общества украинцев в Америке «Самопомощь» и основанном им одноименном кредитном союзе в контексте сохранения национальной идентичности. Исследуемые материалы дают сведения о работе кредитной кооперативы в области образования, культуры, общественной активности, гуманитарной помощи, что позволяет сделать вывод: кооперативное движение является важным фактором функционирования американского украинства, ведь только объединенная таким движением взаимопомощи украинская диаспора могла стать сильным источником сохранения национальной идентичности и украинской идеи.

Ключевые слова: украинская диаспора, периодические издания, национальная идентичность, кредитная кооперация, «Самопомощь».

Lesia Bilovus

MATERIALS OF THE USA UKRAINIAN DIASPORA'S PERIODICALS AS THE SOURCE OF INFORMATION ON THE COOPERATIVE'S CREDIT «SAMOPOMICH»

This article considers the Ukrainian periodicals in the USA as the source of information on the activities of the Ukrainian Society «Samopomich» in America and the credit founded by this Society in the context of national identity preservation. The investigated materials provide information on the work of credit cooperatives in the field of education, culture, social activism, humanitarian assistance. All this allows to make the conclusion, although it is unnoticeable, the cooperative movement has been the important factor in the functioning of American Ukrainians, because being united in such a movement of mutual help Ukrainian Diaspora could become a strong source of preserving the national identity and the Ukrainian idea.

Key words: Ukrainian Diaspora, periodicals, national identity, credit cooperative, «Samopomich».

УДК 94 (477): 314.743

Галина Саранча

РОЗСЕЛЕННЯ ТА ПЕРВИННА АДАПТАЦІЯ УКРАЇНСЬКИХ ТРУДОВИХ ЕМІГРАНТІВ У США

У статті досліджуються умови еміграції українців до США в другій половині XIX – на початку XX ст. Висвітлено непрості обставини в'їзду емігрантів, зокрема проходження карантинної зони на Елліс Айленд, а також проблеми, пов'язані із «імміграційними домами». Значна увага зосереджена на вивченні первинних поселень українських іммігрантів у цій країні.

Ключові слова: еміграція, імміграція, карантинна зона, «імміграційні дома», Елліс Айленд.

Масова еміграція із західноукраїнських земель до США започаткована 1877 р. Того ж року на заклик агентів однієї із вугільних компаній Пенсільванії група селян Закарпаття виїхала туди працювати на шахтах. Після цього еміграція закарпатців не припинялася, за ними відправлялися до США галицькі селяни, злидарі Лемківщини. Всього за час з 70-х рр. XIX ст. – до 1914 р. у США зосередилося приблизно 700 тис. емігрантів-українців, при цьому майже усі вони прибули із Австро-Угорщини. З Росії за цей час до США емігрувало трохи більше однієї тисячі українців [55, р. 35].

Досліджуючи умови еміграції українців до США, важливо розглянути усі точки зору на цю проблему як вітчизняних, так і зарубіжних дослідників. Це дозволить об'єктивно висвітлити досліджувану проблему та визначити її основні аспекти. У цьому полягає мета дослідження.

Усі дослідники української трудової еміграції до США відзначають її якісну відмінність від інших країн, що дозволяли українським емігрантам займатися тією ж споконвічно справою, що і на рідній землі – сільським господарством. У Львові коштом товариства «Просвіта» видано працю Осипа Олеськова «О еміграції» [95], яка пояснювала чому саме не обирати США як країну для еміграції – селянин із західноукраїнських земель, потрапивши на найважчі роботи у вугільні шахти та фабрики, мало того, що виконував найважчу роботу за мізерну оплату, він ще й потрапляв у так